

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Mobilna aplikacija ŠUR](#)

Ali poznate **mobilno aplikacijo ŠUR (šola, ulica, razvoj) za mlade**? Aplikacijo smo razvili z namenom **pomoči mladim in mlajšim odraslim** na področju **zmanjšanja rabe psihoaktivnih snovi (tobaka in alkohola), zdrave prehrane in gibanja ter pozitivne samopodobe**.

Uporabniki lahko postavijo anonimno vprašanje s področja vseh naštetih tem in strokovnjaki jim bodo odgovorili. Aplikacija je na voljo za prenos na povezavi: <https://sur.zadihaj.si>. Aplikacijo smo razvili v okviru programa Erasmus+ ter nadaljujemo njen razvoj ob podpori Ministrstva za zdravje.

[S 24. aprilom prepoved arom v e-cigaretah v Sloveniji](#)

24. aprila 2025 je v Sloveniji začela veljati **prepoved vseh arom, razen tobačnih, v elektronskih cigaretah in njihovih polnilih**, kar predstavlja pomemben korak pri zaščiti zdravja prebivalcev, predvsem mladih. S tem ukrepom se Slovenija pridružuje drugim državam članicam EU: Estoniji, Litvi, Latviji, Danski, Madžarski, Nizozemski in Finski, ki so že uvedle podobne ukrepe.

Ukrepi temelji na **Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov**, ki je bil sprejet marca 2024. Generalna direktorica Direktorata za javno zdravje Vesna Marinko je dejala: *»Sledili smo Nizozemski, ki je sprva predlagala 23 arom, po naknadni preučitvi pa so ugotovili, da sedem od teh arom povzroča dodatna tveganja za zdravje uporabnikov kot je rakotvornost, alergijske reakcije ali dražilnost in so dokončno odločili zgolj za 16 dovoljenih snovi, ki dajejo samo aromo tobaka. Nizozemski inštitut za javno zdravje je v raziskavi ugotovil, da je 22 odstotkov vprašanih, med katerimi je bilo od skoraj 1000 kar 500 adolescentov, popolnoma opustilo elektronske cigarete–vejpe«.*

Raziskava je pokazala tudi, da je dnevna raba elektronskih cigaret padla iz 29 odstotkov na 18 odstotkov, tedenska raba iz 30 odstotkov na 14 odstotkov, mesečna raba pa iz 42 odstotkov na 16 odstotkov.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

Ministrstvo za zdravje je v podporo izvajanju zakonodaje ponovno pričelo z **akcijo »Izberi sebe, ne kajenja!«**, avtorja Roberta Petana. Akcija otroke in mladostnike na prijeten način nagovarja, naj namesto kajenja izberejo sebe ter jih spodbuja k zdravemu življenjskemu slogu.

Prav tako vas vabimo k branju članka **»Pamet v roke za zdrava pljuča«** v reviji ONA, prilogi Dela, pripravljenega ob uvedbi ukrepa. Na voljo je na [tej povezavi](#).

[Zaključena druga akcija »Očistimo Slovenijo digitalnih odpadkov«: Izbranih 23.000 GB podatkov](#)

Z 31. marcem se je zaključila druga izvedba akcije **»Očistimo Slovenijo digitalnih odpadkov«**, ki jo organizirajo Ekologi brez meja in komunikacijska skupina o28. V akciji, katere namen je ozaveščanje o digitalni higieni in zmanjševanju digitalnega odtisa, je sodelovalo kar 9.471 posameznikov in 28 organizacij. **Skupaj so iz svojih naprav izbrisali več kot 23.000 GB podatkov**, kar pomeni približno **5 ton prihranka ogljičnega odtisa na leto**. Akciji se je pridružila tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

Akcija se je pričela 15. marca na globalni dan digitalnega čiščenja in je letos pritegnila več kot desetkrat več udeležencev kot lani. Ob digitalnem čiščenju so potekala tudi svetovanja in delavnice, ki so pokazala veliko potrebo po digitalnih znanjih, še posebej med starejšimi. Ekologi brez meja pozivajo k nadaljnjemu čiščenju in **odgovornemu ravnanju z digitalnimi podatki**, saj naj bi digitalna higiena postala stalnica v prihodnosti.

[Svetovni dan zdravja – 7. april](#)

7. aprila vsako leto obeležujemo **Svetovni dan zdravja**. Letošnja kampanja, ki jo vodi Svetovna zdravstvena organizacija, poteka pod geslom **»Zdravi začetki, svetla prihodnost«** in je posvečena **zdravju mater in novorojenčkov**. Kampanja poziva vlade in zdravstveno skupnost, naj povečajo prizadevanja za odpravo preprečljivih smrti mater in novorojenčkov ter dajo prednost dolgoročnemu zdravju in dobremu počutju žensk.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Sporočilo za javnost: Vladne stranke kljub nasprotovanju stroke »silijo« v ponovni poskus legalizacije osebne rabe konoplje v Sloveniji](#)

Slovensko združenje za nenalezljive bolezni (ZKNB), katerega soustanoviteljica je tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo je aprila objavila sporočilo za javnost, v katerem smo **ostro nasprotovali poskusu vladajoče koalicije strank, da z napovedano skorajšnjo vložitvijo novega Zakona o konoplji legalizira osebno rabo konoplje v Sloveniji.**

Sporočilo za javnost izpostavlja: »Zakon, ki naj bi bil po naših informacijah vložen ta teden, **ne vsebuje potrebne strokovne utemeljitve niti vključitve strokovne javnosti**, vključno z nevladnimi organizacijami s področja javnega zdravja. Prav tako ignorira jasno izraženo zadržanost velikega (skoraj polovičnega) deleža volivcev na referendumu junija 2024, kjer rezultati niso dali legitimnosti vladi za poseganje v ureditev konoplje za osebno (psihoaktivno) rabo.« Celotno sporočilo je na voljo na [tej povezavi](#).

[Mednarodni dan babic – 5. maj](#)

5. maja smo obeleževali mednarodni dan babic, ki je letos potekal pod sloganom »**Babice: ključne v izrednih razmerah**«. Mednarodna konfederacija babic si prizadeva **omogočiti vsem ženskam po svetu dostop do kakovostne babiške oskrbe v vseh fazah** – pred porodom, med njim in po njem. Njihovo poslanstvo vključuje prizadevanja za samostojno delovanje babic na celotnem področju njihove strokovne prakse. To zajema ustrezno izobraževanje ter aktivno vlogo babic pri podpiranju in oskrbi žensk na področju spolnega in reproduktivnega zdravja, v času nosečnosti, poroda, poporodnega obdobja ter pri negi novorojenčkov.

[Mednarodni dan medicinskih sester – 12. maj](#)

Letošnji **mednarodni dan medicinskih sester**, ki ga vsako leto obeležujemo 12. maja (na rojstni dan britanske pionirke sodobne zdravstvene nege Florence Nightingale), letos poteka pod sloganom »**Naše medicinske sestre, naša prihodnost: Skrb za medicinske sestre krepi družbeno blaginjo**«. S tem sloganom Mednarodni svet medicinskih sester in številna nacionalna združenja opozarjajo na nujnost vlaganj v področje zdravstvene nege. Pozivajo k takojšnjim in konkretnim ukrepom za izboljšanje delovnih razmer ter počutja medicinskih sester. Samo z ustrezno podporo in pogoji bodo te lahko tudi v prihodnje zagotavljale kakovostno zdravstveno oskrbo vsem, ki jo potrebujejo.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[S 1. junijem podražitev tobačnih izdelkov, piva in drugih alkoholnih pijač](#)

S 1. junijem bodo nekoliko višje cene tobačnih izdelkov, piva in drugih alkoholnih pijač. Na zadnji seji je vlada sprejela dve uredbi, s katerima je zvišala trošarine na omenjene izdelke. Po pojasnilih finančnega ministrstva je ukrep del prizadevanj za **izboljšanje javnega zdravja**, hkrati pa bo zagotovil **dodatna sredstva za državni proračun**.

Višje trošarine se bodo uveljavile za vse vrste tobaka: od cigaret, cigar in cigarilosoov do drobno rezanega tobaka, drugih vrst tobaka za kajenje, tobaka za segrevanje ter elektronskih cigaret. Po ocenah vlade bo **povprečna cena škatlice cigaret narasla za približno 10 centov, kar pomeni okoli 2-odstotno podražitev**. Predvideni finančni izplen tega ukrepa znaša 7,8 milijona evrov na leto, oziroma približno 650.000 evrov mesečno.

Vlada je sprejela tudi uredbo, s katero določa nove zneske trošarin za alkoholne pijače. **Trošarine za pivo, vmesne pijače** (kot na primer Aperol) ter **etilni alkohol** (na primer Jägermeister) **se bodo zvišale za 7 odstotkov**. To v praksi pomeni, da se bo cena pol litra piva povečala za približno 3 cente, liter vmesnih pijač za 12 centov, liter žganih pijač pa za 40 centov. Po vladnih ocenah bo ta ukrep letno prinesel dodatnih 8,4 milijona evrov v državno blagajno, kar znaša okoli 700.000 evrov na mesec.

[Raba novih tobačnih in nikotinskih izdelkov med mladimi v Sloveniji narašča](#)

Rezultati raziskave »Vrednotenje učinkov novih ukrepov nadzora nad tobakom med mladimi«, ki jo je novembra 2023 izvedel NIJZ na naključnem vzorcu dijakov drugega letnika srednjih šol, so pokazali **hitro naraščanje rabe elektronskih cigaret, ogrevanih tobačnih izdelkov, brezdimnih tobačnih izdelkov in nikotinskih vrečk med mladimi v Sloveniji**.

Odstotek uporabnikov teh izdelkov med anketiranimi dijaki je višji kot v splošni populaciji. **Elektronske cigarete uporablja 30 % dijakov** (v splošni populaciji le 4 %), **brezdimne tobačne izdelke (snus, fuge, tobak za žvečenje) uporablja 14 % dijakov** (v splošni populaciji nekaj več kot 1 %), **nikotinske vrečke (bele fuge) uporablja 12 % dijakov** (1 % uporabnikov v splošni populaciji), **ogrevane tobačne izdelke pa 8 % dijakov** (v splošni populaciji 3 %). Raziskava je pokazala tudi razlike po spolu: dekleta pogosteje uporabljajo cigarete in elektronske cigarete, medtem ko fantje raje posegajo po brezdimnih tobačnih izdelkih in nikotinskih vrečkah.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

Prav tako mladi te izdelke dojemajo kot **lahko dostopne in cenovno ugodne**, poleg tega pa so izpostavljeni **intenzivnemu marketingu tobačne industrije**, vključno z oglaševanjem na družbenih omrežjih.

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu MAJU najdete tukaj.](#)

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Poziv EU k strožji zakonodaji o e-cigaretah in nikotinskih vrečkah](#)

Dvanajst držav članic EU, pod vodstvom Nizozemske, je **pozvalo Evropsko komisijo k posodobitvi direktive o tobačnih izdelkih iz leta 2014**, ki trenutno ne zajema **elektronskih cigaret in nikotinskih vrečk**.

V pismu Evropskemu komisarju za zdravje in varnost hrane Olivérju Várhelyiju so izrazili zaskrbljenost zaradi naraščajoče uporabe teh izdelkov med mladimi ter pozvali k **strožji regulaciji, ki bo zmanjšala privlačnost elektronskih cigaret in drugih novih nikotinskih izdelkov (kot so nikotinske vrečke)**, vključno z **omejitvami arom, najvišjo dovoljeno vsebnostjo nikotina in enotno embalažo**. Opozorili so tudi na problem **čezmejne prodaje in vpliva oglaševanja preko družbenih omrežij**. Med podpisnicami so poleg Nizozemske še Belgija, Estonija, Finska, Francija, Irska, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Slovenija in Španija.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Mednarodna peticija proti imenovanju Filipinov za predsedovanje 78. zasedanju Svetovne zdravstvene skupščine](#)

Na svetovni dan zdravja, 7. aprila 2025, so organizacije za javno zdravje in nadzor nad tobakom s celega sveta v odprtem pismu Svetovni zdravstveni organizaciji (SZO) izrazile resno **zaskrbljenost glede nominacije Filipinov za predsedovanje 78. Svetovni zdravstveni skupščini (WHA)**. Opozorile so, da so **predstavniki filipinske vlade, vključno z ministrom za zdravje, večkrat sodelovali s tobačno industrijo**, kar je v nasprotju z Okvirno konvencijo SZO za nadzor nad tobakom (FCTC) in etičnimi standardi SZO.

Podpisniki so zato pozvali SZO in države članice, naj umaknejo nominacijo Filipinov, saj bi njihovo predsedovanje lahko škodovalo verodostojnosti in ciljem SZO na področju zaščite javnega zdravja. Podpisnikom se je pridružila tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

[Mednarodna kampanja »No Plastic Filter«](#)

13. maja se je začela **mednarodna kampanja »No Plastic Filter«** (*brez plastičnih filtrov*), ki **poziva k prepovedi plastičnih filtrov za cigarete**. Skoraj vsi filtri vsebujejo plastiko, ki se v naravi razgradi v mikroplastiko in sprošča strupene kemikalije. Plastične cigaretne filtre najdemo povsod: na igriščih, pred bolnišnicami, na plažah, v parkih, v rekah in oceanih. Gre za najpogostejšo obliko plastičnega onesnaževanja na svetu, saj jih vsak dan v okolju konča več milijard.

Kampanja je usmerjena na globalni sporazum o plastiki (Global Plastics Treaty) in Direktivo o plastičnih izdelkih za enkratno uporabo Evropske unije (Single-Use Plastics Directive). Kampanja združuje in ustvarja **globalno podporo prepovedi plastičnih filtrov za cigarete** z deljenjem znanstvenih spoznanj o njihovem vplivu in s podporo dejavnostim, kot je svetovni dan brez ogorkov. S tem želi navdihniti politike in odločevalce po svetu, da začnejo pripravljati **zakonodajo za prepoved filtrov**. Organizator kampanje je nizozemska NVO Fair Resource Foundation.

Kampanjo so že podprle številne nevladne organizacije iz celega sveta, vključno s Slovensko zvezo za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo. **Svojo podporo**, tako kot posameznik ali kot organizacija, lahko še vedno izrazite na [tej povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Španija: Odprto pismo odločevalcem v podporo sprejemu enotne embalaže tobačnih izdelkov](#)

Španija je na ključni točki pri **zaostrovanju ukrepov za nadzor nad tobakom**, vendar se zakonodajni napredek kljub napovedim Ministrstva za zdravje močno zavlačuje. To izkorišča **tobačna industrija, ki s političnim pritiskom ovira reforme, zlasti uvedbo enotne embalaže**, ki je ena najučinkovitejših ukrepov za zmanjšanje kajenja. V zadnjih mesecih je lobij dosegel več pomembnih zmag, kot je izključitev enotne embalaže iz načrta za preprečevanje kajenja in iz osnutka kraljeve uredbe. Pritisk se nadaljuje tudi v regionalnih parlamentih, kjer sprejemajo pobude proti ukrepu. Organizaciji Nofumadores.org in SALT (Sociedad Aragonesa Libre de Tabaco) zato pozivata vse javnozdravstvene organizacije k podpori odprtemu pismu španskim odločevalcem v bran enotni embalaži.

Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo je pismo že podprla, druge organizacije pa lahko **svojo podporo še izrazite do 19. maja** na [tej povezavi](#).

[Poziv Odboru Evropskega parlamenta za kmetijstvo in razvoj podeželja \(reforma vinske politike EU\)](#)

16 evropskih organizacij s področja javnega zdravja, med katerimi je tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, je pod vodstvom švedske nevladne organizacije IOGT-NTO podpisalo pismo, odposlano **Odboru Evropskega parlamenta za kmetijstvo in razvoj podeželja, v povezavi s predlaganimi ukrepi Evropske komisije o vinskem sektorju (Wine Package Proposal)**. Pismo izpostavlja posebne **pomislike glede vpliva predlaganih ukrepov na zdravje, uporabo virov in preglednost alkoholne politike EU**. Predvsem obravnava naslednja vprašanja v zvezi s predlaganimi ukrepi: tveganje, da bi ponavljajoče se subvencije spodbudile prekomerno proizvodnjo alkohola, odsotnost ocene vpliva na zdravje ter predlog, da bi bilo označevanje alkoholnih pijač dovoljeno izključno v digitalni obliki.

Celoten dokument je na voljo na [tej povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

WEBINARJI, KONFERENCE IN OSTALI DOGODKI

[Obeležje Svetovnega dneva Romov – 8. april 2025](#)

Vsako leto 8. aprila obeležujemo **Svetovni dan Romov**, ki je posvečen spominu na **prvi svetovni kongres Romov 8. aprila 1971 v Londonu**, ko je bilo uradno sprejeto ime Romi. Tudi letos smo se udeležili obeležja Svetovnega dneva Romov v Mariboru, ki sta ga organizirala Romsko društvo Romano Pralipe Maribor in večgeneracijski center VGC+ Srce Štajerske. Na dogodku so kot govorci med drugimi sodelovali predstavniki slovenskih in tujih romskih društev, Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport ter Mestne občine Maribor.

[Letno srečanje vsebinskih mrež nevladnih organizacij s predstavniki ministrstev Vlade RS – 23. april 2025](#)

23. aprila 2025, je na Ministrstvu za javno upravo v Ljubljani potekalo letno srečanje vsebinskih mrež nevladnih organizacij s predstavniki ministrstev Vlade RS. Srečanje je v okviru projekta »*Krepitev vsebinskih mrež nevladnih organizacij za kakovostne javne politike*« organiziral **Konzorcij vsebinskih mrež Slovenije**, katerega članica je tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo. Dogodek je bil namenjen predstavitvi ključnih **analiz, izmenjavi izkušenj in oblikovanju rešitev** za naslavljanje **problematike systemskega razvoja ter financiranja vsebinskih mrež nevladnih organizacij**.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Nacionalni simpozij ob Svetovnem dnevu brez tobaka 2025: »Razkrijmo manipulacije tobačne industrije« – 28. maj 2025](#)

Letos bomo Svetovni dan brez tobaka obeležili z (vsakoletnim) nacionalnim simpozijem, ki bo potekal **28. maja 2025** preko spleta, s pričetkom ob 9. uri. Letošnje geslo Svetovnega dneva brez tobaka je **»Razkrijmo manipulacije tobačne industrije«**.

Simpozij poteka v soorganizaciji Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Ministrstva za zdravje, Svetovne zdravstvene organizacije, Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano, Klinike Golnik, Brez izgovora Slovenija in Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo. Na simpoziju, ki bo posvečen predvsem **novim tobačnim in nikotinskim izdelkom**, bodo sodelovali tuji in domači strokovnjaki.

Prijava na simpozij je možna do vključno 26. maja na [tej povezavi](#). Program je na voljo na [tej povezavi](#). Vljudno vabljeni!

[Svetovna konferenca o nadzoru nad tobakom 2025 – 23.–25. junij 2025](#)

Svetovna konferenca o nadzoru nad tobakom 2025 (*World Conference on Tobacco Control 2025*) bo potekala med **23. in 25. junijem 2025 v Dublinu na Irskem**. Konferenca se je prej imenovala *Svetovna konferenca o tobaku ali zdravju (World Conference on Tobacco or Health)*. Organizira jo Mednarodna zveza proti tuberkulozi in pljučnim boleznim (*International Union Against Tuberculosis and Lung Disease - The Union*) s podporo neprofitne organizacije Bloomberg Philanthropies. Registracija na dogodek je možna na [tej povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[Razpis GEN-I za \(so\)financiranje razvoja trajnostnih projektov](#)

Razpisuje: GEN-I

Vrednost razpisa: Izbrali bodo praviloma tri projekte in za njihov razvoj namenili skupno 100.000 €. Sredstva (so)financiranja se bo predvidoma razdelilo na način: 50.000 €; 30.000 €; 20.000 €.

Rok prijave: 30. 5. 2025

[Impact4values 2.0: Razpis za mreže nevladnih organizacij za zaščito vrednot EU](#)

Razpisuje: CNVOS, Slagalica in Solidarna

Vrednost razpisa: V Sloveniji je za projekte na voljo skupno 300.000 EUR. Za posamezni projekt v trajanju 24 mesecev je na voljo 60.000 EUR. Ob finančni podpori za projekt bo izbranim organizacijam in njihovim partnerjem na voljo tudi obvezen program krepitve organizacij.

Rok prijave: 2. 6. 2025

[Impact4values 2.0: Javni razpis za razvoj programov nevladnih organizacij in vsebinskih podpornih centrov](#)

Razpisuje: CNVOS, Slagalica in Solidarna

Vrednost razpisa: 2.520.000 evrov, od tega za Slovenijo: 1.020.000 evrov. Za posamezni projekt je na voljo 60.000 evrov.

Rok prijave: 26. 6. 2025

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[LIFE: Sofinanciranje standardnih projektov na področju prilagajanja podnebnim spremembam in blažitve njihovih posledic za leto 2025](#)

Razpisuje: CINEA - Evropska izvršna agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje

Vrednost razpisa: 61.500.000 EUR

Rok prijave: 23. 9. 2025

[LIFE: Sofinanciranje standardnih projektov na področju narave in biotske raznovrstnosti za leto 2025](#)

Razpisuje: CINEA - Evropska izvršna agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje

Vrednost razpisa: 156.500.000 EUR

Rok prijave: 23. 9. 2025

[LIFE: Sofinanciranje projektov na področju prehoda na čisto energijo za leto 2025](#)

Razpisuje: CINEA - Evropska izvršna agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje

Vrednost razpisa: 91.400.000 EUR

Rok prijave: 23. 9. 2025